

**Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych
z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 167, poz. 1398)**

tj. z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 594)

(zm. Dz.U. z 2014 r. poz. 545, Dz.U. z 2014 r. poz. 528, Dz.U. z 2014 r. poz. 40, Dz.U. z 2014 r. poz. 24, Dz.U. z 2013 r. poz. 429, Dz.U. z 2012 r. poz. 1101, Dz.U. 2011 Nr 240, poz. 1431, Dz.U. 2011 Nr 163, poz. 981, Dz.U. 2011 Nr 149, poz. 887, Dz.U. 2011 Nr 106, poz. 622, Dz.U. 2011 Nr 92, poz. 531, Dz.U. 2010 Nr 197, poz. 1307, Dz.U. 2010 Nr 152, poz. 1016)

Tytuł I. Przepisy ogólne.

Art. 1 [Zakres przedmiotowy] Ustawa określa zasady i tryb pobierania kosztów sądowych w sprawach cywilnych, zasady ich zwrotu, wysokość opłat sądowych w sprawach cywilnych, zasady zwalniania od kosztów sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych.

Art. 2 [Katalog kosztów]

1. Koszty sądowe obejmują opłaty i wydatki.
2. Do uiszczenia kosztów sądowych obowiązana jest strona, która wnosi do sądu pismo podlegające opłacie lub powodujące wydatki, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 3 [Pisma podlegające opłacie]

1. Opłacie podlega pismo, jeżeli przepis ustawy przewiduje jej pobranie.
2. Opłacie podlegają w szczególności następujące pisma:
 - 1) pozew i pozew wzajemny;
 - 2) apelacja i zażalenie;
 - 3) skarga kasacyjna i skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
 - 4) sprzeciw od wyroku zaocznego;
 - 5) zarzuty od nakazu zapłaty;
 - 6) interwencja główna i uboczna;
 - 7) wniosek:
 - a) o wszczęcie postępowania nieprocesowego,
 - b) o ogłoszenie upadłości,
 - c) o wpis i wykreślenie w księdze wieczystej,
 - d) o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym i w rejestrze zastawów oraz o zmianę i wykreślenie tych wpisów;
 - 8) skarga:
 - a) o wznowienie postępowania,
 - b) o uchylenie wyroku sądu polubownego,
 - c) na orzeczenie referendarza sądowego,
 - d) na czynności komornika;
 - 9) odwołanie od decyzji oraz zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, *Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty*¹⁾, Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.
3. Opłacie podlega wniosek o wydanie na podstawie aktu: odpisu, wypisu, za wiadczenia, wyciągu, innego dokumentu oraz kopii, a nadto wniosek o wydanie odpisu księgi wieczystej (opłata kancelaryjna).

Art. 4 [Podmioty obowiązane]

1. Pismo wnoszone przez kilka osób podlega jednej opłacie. Jeżeli jednak przedmiotem sprawy są roszczenia lub zobowiązania jednego rodzaju i oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej (współuczestnictwo formalne), każdy współuczestnik uiszcza opłatę oddzielnie, stosownie do swojego roszczenia lub zobowiązania.
2. Opłata od wniosku o dokonanie wpisu w księdze wieczystej pobiera się od osoby, która wystąpiła z takim wnioskiem, tak e wówczas, gdy na jego podstawie mają być ujawnione prawa osób, które nie są wnioskodawcami.
3. Nie pobiera się opłaty od wniosku o sporządzenie uzasadnienia oraz doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem, zgłoszonego w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji.

Art. 5 [Katalog wydatków]

1. Wydatki obejmują w szczególności ci:
 - 1) koszty podróży i noclegu oraz utraconych zarobków lub dochodów świadków;
 - 2) zwrot kosztów podróży i noclegu oraz utraconych zarobków lub dochodów świadków;
 - 3) wynagrodzenie i zwrot kosztów poniesionych przez biegłych, tłumaczy oraz kuratorów ustanowionych dla strony w danej sprawie;
 - 4) wynagrodzenie należne innym osobom lub instytucjom oraz zwrot poniesionych przez nie kosztów;
 - 5) koszty przeprowadzenia innych dowodów;
 - 6) koszty przewozu zwierząt i rzeczy, utrzymywania ich lub przechowywania;
 - 7) koszty ogłoszeń;
 - 8) koszty osadzenia i pobytu w areszcie;
 - 9) ryczałty należne kuratorom sądowym za przeprowadzenie wywiadu rodzinkowego w sprawach: o unieważnienie małżeństwa, o rozwód oraz separację, a także za uczestniczenie przy ustalonych przez sąd kontaktach rodziców z dziećmi;
 - 10) koszty wystawienia za wiadczenia przez lekarza sądowego.
2. Wydatki związane z doręczaniem pism sądowych nie obciążają stron.

3. Wydatki związane ze zwrotem opłat nie obciążają stron.

Art. 6 [Koszty mediacji] Koszty mediacji nie stanowią wydatków.

Art. 7 [Pojęcie strony i pisma]

1. Stroną w rozumieniu ustawy jest każdy uczestnik postępowania sądowego, w tym także świadek, biegły i tłumacz, a kosztami procesu są również koszty innych rodzajów postępowania.

2. Przez pismo wnoszone do sądu rozumie się również składany ustnie do protokołu pozwu, wniosek wszczynający inny rodzaj postępowania lub inny wniosek, jeżeli podlega opłacie.

Art. 8 [Odesłanie]

1. W postępowaniu dotyczącym kosztów sądowych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Postanowienie sądu lub referendarza sądowego w przedmiocie kosztów sądowych może być wydane na posiedzeniu niejawnym.

Art. 9 [Upoważnienie] Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia:

1) sposób uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych, w tym wnoszonych na rachunek bankowy sądu lub w formie znaków opłaty sądowej według ustalonego wzoru, mając na względzie ułatwienie uiszczenia opłat przez strony oraz skutek w postaci zwrotu lub odrzucenia pisma, od którego przy jego wniesieniu nie została uiszczona należna opłata;

2) wzór o wiadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i różniach utrzymania, o którym mowa w art. 102 ust. 2, a także sposób udostępniania osobom fizycznym wzorów druków tych o wiadczeniach w siedzibach sądów, mając na względzie komunikatywność niezbędnych pouczeń dla stron co do sposobu wypełnienia, skutków niezłożenia lub złożenia nieprawdziwego o wiadczenia;

3) wysokość wynagrodzenia i zwrot wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w danej sprawie, mając na względzie rodzaj sprawy, stopień jej złożoności i nakład pracy kuratorów.

Tytuł II. Opłaty.

Dział 1. Przepisy ogólne.

Art. 10 [Uiszczenie] Opłata należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie.

Art. 11 [Rodzaje opłat] Opłata jest stała, stosunkowa albo podstawowa.

Art. 12 [Opłata stała] Opłata stała pobiera się w sprawach o prawa niemajątkowe oraz we wskazanych w ustawie niektórych sprawach o prawa majątkowe, w wysokości jednakowej, niezależnie od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Opłata stała nie może być niższa niż 30 złotych i wyższa niż 5 000 złotych.

Art. 13 [Opłata stosunkowa]³⁾

1. Opłata stosunkowa pobiera się w sprawach o prawa majątkowe; wynosi ona 5% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100 000 złotych.

2. Opłata stosunkowa w sprawach o prawa majątkowe dochodzone w postępowaniu grupowym wynosi 2% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 100 000 złotych.

Art. 14 [Opłata podstawowa]

1. Opłata podstawowa pobiera się w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej.

2. (uchylony)

3. Opłata podstawowa wynosi 30 złotych i stanowi minimalną opłatą, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie, chyba że ustawa stanowi inaczej.

4. Pobranie od pisma opłaty podstawowej wyłącza pobranie innej opłaty.

5. Przepisów o opłacie podstawowej nie stosuje się w postępowaniu wieczystoksięgowym oraz w postępowaniu rejestrowym.

Art. 15 [Opłata tymczasowa]

1. Od pisma wniesionego w sprawie o prawa majątkowe, w której wartość przedmiotu sprawy nie da się ustalić w chwili jej wszczęcia, przewodniczący określa opłatą tymczasową.

2.⁴⁾ Opłata tymczasowa określa się w granicach od 30 złotych do 1 000 złotych, a w sprawach dochodzonych w postępowaniu grupowym od 100 złotych do 10 000 złotych.

3. W orzeczeniu kończącym postępowanie w pierwszej instancji sąd określa wysokość opłaty ostatecznej, która jest bądź opłatą stosunkową, obliczoną od wartości przedmiotu sporu ustalonej w toku postępowania, bądź opłatą określoną przez sąd, jeżeli wartość tej nie udało się ustalić. W tym wypadku opłata ostateczna sąd określa w kwocie nie wyższej niż 5 000 złotych, mając na względzie społeczny doniosłość rozstrzygnięcia i stopień złożoności sprawy.

Art. 16 [Dopłata; zwrot różnicy]

1. Jeżeli opłata ostateczna jest wyższa od opłaty tymczasowej, sąd orzeka o obowiązku uiszczenia różnicy, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu.

2. (uchylony)

Art. 17 [Wstąpienie osoby do sprawy] W wypadku wstąpienia do sprawy osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszczęcie postępowania, pobiera się od tej osoby opłata należna od takiego pozwu lub wniosku.

Art. 18 [Opłata od pozwu lub wniosku wszczynaj cego]

1. Cał opłat pobiera si od pozwu i pozwu wzajemnego oraz wniosku o wszcz cie post powania nieprocesowego lub samodzielnej jego cz ci, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.
2. Przepisy ustawy przewiduj ce pobranie opłaty od pozwu lub wniosku wszczynaj cego post powanie w sprawie stosuje si równie do opłaty od apelacji, skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia, interwencji głównej, skargi o wznowienie post powania, skargi o uchylenie wyroku s du polubownego, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 19 [Opłata w cz ciach ułamkowych]

1. Połow opłaty pobiera si od sprzeciwu od wyroku zaocznego i od wniosku o uchylenie europejskiego nakazu zapłaty.
2. Czwart cz opłaty pobiera si od:
 - 1) pozwu w post powaniu nakazowym;
 - 2) pozwu w elektronicznym post powaniu upominawczym.
3. Pi t cz opłaty pobiera si od:
 - 1) interwencji ubocznej;
 - 2) za alenia, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.
4. Trzy czwarte cz ci opłaty pobiera si od pozwanego w razie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego w post powaniu nakazowym.

Art. 20 [Opłata minimalna]

1. Opłata, o której mowa w art. 19, nie mo e wynosi mniej ni 30 złotych.
2. Je eli opłata ta ma by pobrana przed ustaleniem opłaty ostatecznej, pobiera si odpowiedni cz opłaty tymczasowej, nie mniej jednak ni 30 złotych.

Art. 21 [Zaokr glenie ko cówek] Ko cówek opłaty zaokr gla si w gór do pełnego złotego.

Dział 2. Wysoko opłat we wszystkich rodzajach spraw.

Art. 22 [Opłata od za alenia na postanowienie] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera si od za alenia na postanowienie w przedmiocie:

- 1) oddalenia wniosku o wył czenie s dziego lub ławnika;
- 2) skazania na grzywn strony, wiadka, biegłego, tłumacza lub innej osoby oraz odmowy zwolnienia od grzywny;
- 3) przymusowego sprowadzenia lub aresztowania wiadka oraz odmowy zwolnienia od przymusowego sprowadzenia;
- 4) wynagrodzenia i zwrotu kosztów poniesionych przez biegłego, tłumacza i kuratora;
- 5) nale no ci wiadka.

Art. 23 [Wnioski; apelacje; skargi] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera si od:

- 1) wniosku o wszcz cie post powania nieprocesowego lub samodzielnej jego cz ci, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej;
- 2) apelacji, za alenia, skargi kasacyjnej, skargi o wznowienie post powania i skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawie, w której post powanie nieprocesowe zostało wszcz te z urz du;
- 3) wniosku o przeprowadzenie post powania pojednawczego;
- 4) wniosku o zabezpieczenie dowodu.

Art. 24 [Orzeczenia s dów zagranicznych]

1. Opłat stał w kwocie 300 zł pobiera si od wniosku o:
 - 1) ustalenie, e orzeczenie s du pa stwa obcego lub rozstrzygni cie innego organu pa stwa obcego podlega albo nie podlega uznaniu;
 - 2) stwierdzenie wykonalno ci orzeczenia s du pa stwa obcego lub rozstrzygni cia innego organu pa stwa obcego albo ugody zawartej przed tym s dem lub organem lub zatwierdzonej przez ten s d lub organ;
 - 3) uznanie lub stwierdzenie wykonalno ci orzeczenia s du polubownego lub ugody zawartej przed tym s dem.
2. Opłat stał w kwocie 200 zł pobiera si od wniosku o dokonanie przez s d czynno ci w trakcie post powania przed s dem polubownym niewymienionych w ust. 1.

Art. 25 [Opłata stała 100 zł]

1. Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera si od:
 - 1) skargi na czynno ci komornika;
 - 2) za alenia na odmow dokonania czynno ci notarialnej.
2. Opłat od skargi na orzeczenie referendarza pobiera si w wysoko ci opłaty od wniosku o wydanie tego orzeczenia, nie wi cej jednak ni 100 złotych.

Dział 3. Wysoko opłat w procesie.

Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego.

Art. 26 [Opłata stała 600 zł]

1. Opłata stała w kwocie 600 złotych pobiera się od pozwu o:

- 1) rozwód;
- 2) separację;
- 3) ochronę dóbr osobistych;
- 4) ochronę niemających tkowych praw autorskich;
- 5) ochronę niemających tkowych praw wynikających z uzyskania patentu na wynalazek, prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego lub zdobniczego, prawa ochronnego na znak towarowy, prawa z rejestracji na oznaczenie geograficzne, prawa z rejestracji topografii układów scalonych, prawa z rejestracji wzoru zdobniczego;
- 6) ochronę innych praw niemających tkowych, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej;
- 7) ochronę niemających tkowych praw dochodzonych w postępowaniu grupowym.

2. W sprawach o rozwód, o separację lub o unieważnienie małżeństwa, w razie zasądzenia alimentów na rzecz małżonka w orzeczeniu koźnym postępowanie w instancji, pobiera się od małżonka zobowiązanego opłat stosunkowo od zasądzzonego roszczenia, a w razie nakazania eksmisji jednego z małżonków albo podziału wspólnego majątku pobiera się także opłata w wysokości przewidzianej od pozwu lub wniosku w takiej sprawie.

Art. 27 [Opłata stała 200 zł] Opłata stała w kwocie 200 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:

- 1) ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa;
- 2) unieważnienie małżeństwa;
- 3) rozwinięcie przysposobienia;
- 4) zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa;
- 5) unieważnienie uznania dziecka;
- 6) ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej;
- 7) naruszenie posiadania;
- 8) uchylenie uchwały organu spółdzielni;
- 8a) stwierdzenie nieważności uchwały organu spółdzielni;
- 8b) ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwały organu spółdzielni;
- 9) uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej;
- 10) przyjęcie w poczet członków spółdzielni mieszkaniowej;
- 11) opróżnienie lokalu mieszkalnego lub lokalu o innym przeznaczeniu;
- 12) ustalenie wstępu pieniądza w stosunek najmu.

Art. 27a [Opłata stała 500 zł] Opłata stała w kwocie 500 zł pobiera się od pozwu w sprawie wydania orzeczenia zastępującego uchwałę walnego zgromadzenia spółdzielni o podziale.

Art. 27b [Opłata stała 100 zł] Opłata stała w kwocie 100 zł pobiera się od pozwu w sprawie rozpoznawanej w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń.

Art. 28 [Opłaty w postępowaniu uproszczonym] W sprawie podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym pobiera się opłata stała od pozwu, przy wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu umowy, a od apelacji, przy wartości przedmiotu zaskarżenia:

- 1) do 2 000 złotych - 30 złotych;
- 2) ponad 2 000 złotych do 5 000 złotych - 100 złotych;
- 3) ponad 5 000 złotych do 7 500 złotych - 250 złotych;
- 4) ponad 7 500 złotych - 300 złotych.

Rozdział 2. Sprawy gospodarcze.

Art. 29 [Opłaty w sprawach spółki] Opłata stała w kwocie 2 000 złotych pobiera się od pozwu w sprawie o:

- 1) rozwiązanie spółki;
- 2) wyłączenie wspólnika ze spółki;
- 3) uchylenie uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki;
- 4) stwierdzenie nieważności uchwały wspólników lub uchwały walnego zgromadzenia spółki;
- 5) ustalenie istnienia lub nieistnienia uchwały organu spółki.

Art. 30 [Ochrona rodowiska] Opłata stała w kwocie 100 złotych pobiera się od pozwu w sprawie z zakresu ochrony rodowiska.

Art. 31 [Prywatyzacja; przetarg] Opłata stała w kwocie 1 500 złotych pobiera się od pozwu:

- 1) w sprawie z umowy o przekazanie mienia w ramach prywatyzacji;
- 2) w sprawie o unieważnienie przetargu.

Art. 32 [Opłata stała 1000 zł]

1. Opłata stała w kwocie 1 000 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a także od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

2. Opłata stała w kwocie 500 złotych pobiera się od zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

3. Opłata stała w kwocie 100 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty¹⁾, Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, a także od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej

sprawie.

4. Opłat stał w kwocie 50 złotych pobiera się od zaalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty¹⁾ oraz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego.

Art. 33 [Opłata stała 3000 zł] Opłat stał w kwocie 3 000 złotych pobiera się od odwołania od decyzji Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, a także od apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w takiej sprawie.

Art. 34 [Skarga na orzeczenie w sprawach zamówień publicznych]

1. Od skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych pobiera się opłat stał w wysokości pięciokrotnie większej niż wpisu wniesionego od odwołania w sprawie, której dotyczy skarga, z zastrzeżeniem ust. 2.

2.¹⁾ (utracił moc)

Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

Art. 35 [Z zakresu prawa pracy]

1. W sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłat podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zaalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 000 złotych, pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłat stosunkowo.

2. Pracownik i pracodawca uiszczają opłat podstawową od pism podlegających opłacie wymienionych w ust. 1, także w sprawie o ustalenie istnienia stosunku pracy wytoczonej z powództwa inspektora pracy.

Art. 36 [Z zakresu ubezpieczeń] W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i w sprawach odwołań rozpoznawanych przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych pobiera się opłat podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zaalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Dział 4. Wysokość opłat w postępowaniu nieprocesowym.

Rozdział 1. Sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

Art. 37 [Małżeństwo; separacja] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego;
- 2) zmian wyroku orzekającego rozwód lub separację w części dotyczącej władzy rodzicielskiej;
- 3) separację na zgodne żądanie małżonków;
- 4) zniesienie separacji;
- 5) zezwolenie na udzielenie pełnomocnictwa do oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński;
- 6) zwolnienie od obowiązku złożenia lub przedstawienia kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokumentu potrzebnego do zawarcia związku małżeńskiego.

Art. 38 [Podział majątku wspólnego]

1. Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera się od wniosku o podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej.

2. Jeżeli wniosek zawiera zgodny projekt podziału tego majątku, pobiera się opłat stał w kwocie 300 złotych.

Rozdział 2. Sprawy z zakresu prawa rzeczowego.

Art. 39 [Nieruchomości; zarządzenie rzeczy wspólnej]

1. Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) ustanowienie drogi koniecznej;
- 2) rozgraniczenie nieruchomości;
- 3) stwierdzenie nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie.

2. Opłat w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) ustalenie sposobu korzystania z rzeczy wspólnej;
- 2) ustanowienie zarządcy rzeczy wspólnej lub przedmiotu użytkowania;
- 3) rozstrzygnięcie co do dokonania czynności dotyczącej rzeczy wspólnej.

Art. 40 [Zasiedzenie] Opłat stał w kwocie 2 000 złotych pobiera się od wniosku o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie.

Art. 41 [Zniesienie współwłasności]

1. Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera się od wniosku o zniesienie współwłasności.
2. Jeżeli wniosek zawiera zgodny projekt zniesienia współwłasności, pobiera się opłat stał w kwocie 300 złotych.

Rozdział 3. Sprawy z zakresu prawa o księgach wieczystych.

Art. 42 [Wpis w księgach wieczystych]

1. Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera się od wniosku o wpis w księgach wieczystych własności, użytkownika wieczystego lub ograniczonego prawa rzeczowego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.
2. Jeżeli wniosek dotyczy wpisu udziału w prawie, pobiera się opłaty stałe proporcjonalnie do wysokości udziału, nie mniej jednak niż 100 złotych.
3. Od wniosku o wpis w księgach wieczystych własności, użytkownika wieczystego lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu na podstawie dziedziczenia, zapisu lub działu spadku albo zniesienia współwłasności pobiera się jeden opłat stał w wysokości 150 złotych niezależnie od liczby udziałów w tych prawach.

Art. 43 [Wpis; rozwińcie] Opłat stał w kwocie 150 złotych pobiera się od wniosku o wpis:

- 1) własności, użytkownika wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nabytego w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżonkami;
- 2) własności nieruchomości rolnej o powierzchni do 5 ha;
- 3) praw osobistych i roszczeń;
- 4) zmiany treści ograniczonych praw rzeczowych.

Art. 44 [Połczenie; odłczenie nieruchomości]

1. Opłat stał w kwocie 60 złotych pobiera się od wniosku o:
 - 1) założenie księgi wieczystej;
 - 2) połączenie nieruchomości w jednej księgach wieczystych, która jest już prowadzona, niezależnie od liczby łączonych nieruchomości;
 - 3) odłczenie nieruchomości lub jej części;
 - 4) sprostowanie działu I-O;
 - 5) wpis ostrzeżenia o niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księgach wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym;
 - 6) dokonanie innych wpisów, poza określonymi w art. 42 i 43.
2. Jeżeli założenie księgi wieczystej następuje w związku z odłчением nieruchomości lub jej części z istniejącej księgi wieczystej, pobiera się tylko jeden opłat stał określony w ust. 1.

Art. 45 [Opłata stała]

1. Opłat stał określony w art. 44 ust. 1 pkt 1-3 pobiera się niezależnie od opłaty za dokonanie wpisu własności, użytkownika wieczystego lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.
2. Opłat stał określony w art. 42 i 43 pobiera się odrębnie od wniosku o wpis każdego prawa, choćby wpis dwóch lub więcej praw miał być dokonany na tej samej podstawie prawnej.
3. Od wniosku o wpis hipoteki łącznej lub służebności pobiera się jeden opłat stał, choćby wniosek ten obejmował więcej niż jedną księgach wieczystych.

Art. 46 [Wykreślenie wpisu] Od wniosku o wykreślenie wpisu pobiera się połowę opłaty należącej od wniosku o wpis.

Art. 47 [Wydatki nieobciążające stron] Wydatki związane z drukiem księgi wieczystej i teczek akt tej księgi nie obciążają stron.

Art. 48 [Złożenie do zbioru dokumentów] Od wniosku o złożenie do zbioru dokumentów pobiera się opłat stał, przewidzianą dla wniosku o wpis do księgi wieczystej.

Rozdział 4. Sprawy z zakresu prawa spadkowego.

Art. 49 [Spadek]

1. Opłat stał w kwocie 50 złotych pobiera się od wniosku o:
 - 1) stwierdzenie nabycia spadku;
 - 2) zabezpieczenie spadku;
 - 3) sporządzenie spisu inwentarza;
 - 4) odebranie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.
2. Jeżeli wnioski, o których mowa w ust. 1, są umieszczone w jednym piśmie lub we wniosku o dział spadku, opłat pobiera się od każdego z nich odrębnie.

Art. 50 [Zabezpieczenie spadku po cudzoziemcu]

- Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od:
- 1) apelacji, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku;
 - 2) wniosku o zabezpieczenie spadku po cudzoziemcu;
 - 3) wniosku o wydanie właściwemu konsulowi spadku po cudzoziemcu.

Art. 51 [Dział spadku]

1. Opłat stał w kwocie 500 złotych pobiera się od wniosku o dział spadku, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku, pobiera się opłat stał w kwocie 300 złotych.
2. Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera się od wniosku o dział spadku połączony ze zniesieniem współwłasności, a jeżeli zawiera on zgodny projekt działu spadku i zniesienia współwłasności, pobiera się opłat

stał w kwocie 600 złotych.

Rozdział 5. Sprawy z zakresu działania Krajowego Rejestru S dowego.

Art. 52 [Rejestr przedsi biorców] ⁸⁾Opłat stał w kwocie 500 złotych pobiera si od wniosku o zarejestrowanie podmiotu w rejestrze przedsi biorców w Krajowym Rejestrze S dowym, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 53 [Rejestr stowarzysze]

1. Opłat stał w kwocie 250 złotych pobiera si od wniosku o zarejestrowanie w Krajowym Rejestrze S dowym w rejestrze stowarzysze , innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

2.⁹⁾ Opłat stał w kwocie 500 złotych pobiera si od wniosku, o którym mowa w ust. 1, je eli dotyczy on jednocze nie wpisu do rejestru przedsi biorców.

Art. 54 [Rejestr dłu ników niewypłacalnych]

Opłat stał w kwocie 300 złotych pobiera si od wniosku o:

- 1) wpisanie dłu nika do rejestru dłu ników niewypłacalnych w Krajowym Rejestrze S dowym;
- 2) wykre lenie podmiotu z rejestru przedsi biorców lub z rejestru stowarzysze , innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej połączone z wykre leniem z Krajowego Rejestru S dowego.

Art. 55 [Zmiana podmiotu w rejestrze przedsi biorców] ¹⁰⁾Opłat stał w kwocie 250 złotych pobiera si od wniosku o dokonanie zmiany wpisu dotycz cego podmiotu wpisanego do rejestru przedsi biorców.

Art. 56 [Zmiana w rejestrze stowarzysze]

Opłat stał w kwocie 150 złotych pobiera si od wniosku o:

- 1) dokonanie zmiany wpisu dotycz cego podmiotu wpisanego tylko w rejestrze stowarzysze , innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, niewpisanego do rejestru przedsi biorców;
- 2) wykre lenie z rejestru przedsi biorców - bez wykre lenia z Krajowego Rejestru S dowego;
- 3) wykre lenie z rejestru dłu ników niewypłacalnych.

Art. 57 [Opłata przy zbiegu wniosków] W wypadku jednoczesnego wniesienia przez tego samego wnioskodawc , na kilku formularzach, kilku wniosków o wpis lub o dokonanie zmian w Krajowym Rejestrze S dowym - pobiera si tylko jedn opłat , z tym e je eli przepis przewiduje dla danego rodzaju spraw opłaty w ró nych wysoko ciach - pobiera si opłat wy sz .

Art. 58 [Skarga na orzeczenia referendarza] Jedn opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera si od skargi na orzeczenie referendarza s dowego, chocia by dotyczyło kilku wpisów w rejestrze przedsi biorców lub rejestrze stowarzysze , innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Art. 59 [Opłata od innych wniosków] Opłat stał w kwocie 300 złotych pobiera si od innych wniosków ni wymienione w art. 52-58, je eli nale do wła ciwo ci s du dokonuj cego wpisów w Krajowym Rejestrze S dowym.

Art. 60 [Wpis zastawu] Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera si od wniosku o wpis zastawu rejestrowego do rejestru zastawów.

Art. 61 [Zmiana wpisu w rejestrze zastawów] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera si od wniosku o zmian wpisu w rejestrze zastawów.

Art. 62 [Wykre lenie zastawu] Opłat stał w kwocie 50 złotych pobiera si od wniosku o wykre lenie zastawu rejestrowego z rejestru zastawów.

Art. 63 [Przyj cie dokumentów] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera si od wniosku o przyj cie dokumentów, o których s d czyni wzmiank w rejestrze, oraz dokumentów zawieraj cych dane niepodlegaj ce według przepisów ustawy wpisowi do okre lonego działu Krajowego Rejestru S dowego.

Art. 64 [Uwierzytelnienie odpisu statutu] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera si od wniosku o uwierzytelnienie odpisu statutu w post powaniu rejestrowym.

Rozdział 6. Inne sprawy rozpoznawane w post powaniu nieprocesowym.

Art. 65 [Organy przedsi biorstwa pa stwowego] Opłat stał w kwocie 300 złotych pobiera si od wniosku w sprawie mi dzy organami przedsi biorstwa pa stwowego i mi dzy przedsi biorstwem pa stwowym lub jego organami a jego organem zało ycielskim albo organem sprawuj cym nadzór.

Art. 66 [Umorzenie utraconego dokumentu] Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera si od wniosku o umorzenie utraconego dokumentu.

Art. 67 [Zło enie do depozytu]

Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera si od wniosku o:

- 1) zło enie przedmiotu wiadczenia do depozytu s dowego;
- 2) wydanie z depozytu przedmiotu wiadczenia.

Art. 67a [Opłata stała od wniosku] ¹¹⁾

1. Opłat stał w kwocie 1 000 zł pobiera się od wniosku o zatwierdzenie tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych.
2. Opłat stał w kwocie 100 zł pobiera się od odwołania od orzeczenia zespołu orzekającego Komisji Prawa Autorskiego w sprawie o wskazanie organizacji właścicielki w rozumieniu art. 107 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.¹²⁾).

Dział 5. Wysokość opłat w postępowaniu zabezpieczającym.

Art. 68 [Zabezpieczenie roszczenia niemajątkowego] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) udzielenie zabezpieczenia roszczenia niemajątkowego, chyba że wniosek został zgłoszony w piśmie rozpoczynającym postępowanie;
- 2) zmian lub uchylene postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia niemajątkowego.

Art. 69 [Zabezpieczenie roszczenia majątkowego] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) udzielenie zabezpieczenia roszczenia majątkowego, chyba że wniosek został zgłoszony w piśmie rozpoczynającym postępowanie;
- 2) zmian lub uchylene postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia majątkowego.

Dział 6. Wysokość opłat w postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 70 [Długu] Opłat stał w kwocie 40 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) wezwanie dłużnika do wykonania egzekwowanej czynności w wyznaczonym terminie oraz umocowanie wierzyciela do wykonania tej czynności na koszt dłużnika, w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu;
- 2) ukaranie dłużnika niewykonującego obowiązku zaniechania czynności lub nieprzeszkadzania czynnościom wierzyciela;
- 3) przeprowadzenie przez sąd egzekucji czynności o charakterze niemajątkowym, której inna osoba nie może za dłużnika wykonać;
- 4) ponowne wydanie tytułu wykonawczego w zamian utraconego;
- 5) nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku.

Art. 71 [Klauzula wykonalności] Opłat stał w kwocie 50 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu, innemu niż orzeczenie sądu, ugoda sądowa, nakaz zapłaty albo ugoda zawarta przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie postanowienia sądu kierującego strony do mediacji;
- 2) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika;
- 3) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko lub na rzecz osoby innej niż wskazana w tytule egzekucyjnym, na którą przeszły uprawnienie lub obowiązki po powstaniu tytułu lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu;
- 4) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko współnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki;
- 5) ustanowienie zarządcy nieruchomości lub innej rzeczy albo prawa, z których prowadzi się egzekucję według przepisów o egzekucji z nieruchomości;
- 6) umorzenie księgi oszczędnościowej w związku z zajęciem wkładu, na który jest wystawiono;
- 7) zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie umowy o mediacji;
- 8) wydanie za wiadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego;
- 9) uchylene za wiadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego;
- 10) wydanie za wiadczenia o utracie lub ograniczeniu wykonalności tytułu egzekucyjnego opatrzonego za wiadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego.

Art. 72 [Zarzuty dotyczące nieruchomości] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera się od:

- 1) zarzutów na opis i oszacowanie nieruchomości;
- 2) zarzutów przeciwko planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji oraz zaalenia na postanowienie wydane w wyniku rozpoznania zarzutów;
- 3) wniosku o podział złozonej od depozytu sądowego sumy odszkodowania za wyłączonej nieruchomości i wypłat odszkodowania;
- 4) wniosku o udzielenie przybicia nieruchomości lub innej rzeczy albo prawa, z których egzekucję prowadzi się według przepisów o egzekucji z nieruchomości; opłat ta uiszcza się przed przysądzeniem własności;
- 5) wniosku o przeprowadzenie przez sąd egzekucji czynności o charakterze majątkowym, której inna osoba nie może wykonać za dłużnika;
- 6) zatwierdzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, a także wprowadzenia do planu zmian lub uzupełnień.

Art. 73 [Zarząd przymusowy; egzekucja] Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera się od wniosku o:

- 1) wszczęcie egzekucji przez zarządcę przymusowy przedsiobiorstwa lub gospodarstwa rolnego;
- 2) wszczęcie egzekucji przez sprzedawcę przedsiobiorstwa lub gospodarstwa rolnego.

Dział 7. Wysoko opłat w post powaniu upadło ciowym, układowym i naprawczym.

Art. 74 [Ogłoszenie upadło ci] Opłat stał w kwocie 1 000 złotych pobiera si od:

- 1) wniosku o ogłoszenie upadło ci;
- 2) wniosku zarz dcy zagranicznego w przedmiocie uznania zagranicznego post powania upadło ciowego.

Art. 75 [Post powanie upadło ciowe i naprawcze] Opłat stał w kwocie 200 złotych pobiera si od:

- 1) wniosku o wszcz cie post powania naprawczego;
- 2) wniosku o wszcz cie wtórnego post powania upadło ciowego;
- 3) za alenia na postanowienia wydane w post powaniu upadło ciowym i naprawczym;
- 4) sprzeciwu co do uznania lub odmowy uznania zgłoszonych wierzytelno ci;
- 5) wniosku o ogłoszenie upadło ci osoby fizycznej nieprowadz cej działalno ci gospodarczej.

Art. 76 [Układ] Opłat stał w kwocie 100 złotych pobiera si od:

- 1) zarzutów przeciwko układowi i przeciwko planowi podziału;
- 2) wniosku o uchylenie lub zmian układu;
- 3) wniosku o uchylenie lub zmian orzeczenia o uznaniu zagranicznego post powania upadło ciowego;
- 4) wniosku w sprawie zakazu prowadzenia działalno ci gospodarczej.

Dział 8. Opłaty kancelaryjne.

Art. 77 [Po wiadzczenie odpisu]

1. Opłat od wniosku o wydanie na podstawie akt:

- 1) po wiadczonego odpisu, wypisu lub wyci gu,
- 2) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem prawomocno ci,
- 3) odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem wykonalno ci,
- 4) za wiadzczenia

- pobiera si w kwocie 6 złotych za ka d rozpocz t stronc wydanego dokumentu.

2. Je eli dokument, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, jest sporz dzony w j zyku obcym albo zawiera tabele, pobiera si opłat w podwójnej wysoko ci.

3. Opłat , o której mowa w ust. 1, pobiera si od wniosku o odpis ksi gi wieczystej, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej.

Art. 78 [Wydanie kopii dokumentu] Opłat od wniosku o wydanie kopii dokumentu, znajduj cego si w aktach sprawy, pobiera si w kwocie 1 złotego za ka d rozpocz t stronc wydanego dokumentu.

Dział 9. Zwrot opłaty.

Art. 79 [Zwrot z urz du]

1. S d z urz du zwraca stronie:

1) ¹³⁾ cał uiszczon opłat od:

- a) pisma zwróconego wskutek braków formalnych,
- b) pisma odrzuconego lub cofni tego, je eli odrzucenie lub cofni cie nast piło przed wysłaniem odpisu pisma innym stronom, a w braku takich stron - przed wysłaniem zawiadomienia o terminie posiedzenia,
- c) za alenia na postanowienie w przedmiocie ukarania grzywn albo aresztem, zamiany grzywny na areszt albo w przedmiocie przymusowego sprowadzenia, je eli za alenie zostało uwzgl dnione w cało ci,
- d) za alenia na postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia biegłemu lub tłumaczowi, je eli za alenie zostało uwzgl dnione w cało ci,
- e) apelacji, za alenia, skargi kasacyjnej w razie uwzgl dnienia rodka zaskar enia z powodu oczywistego naruszenia prawa i stwierdzenia tego naruszenia przez s d odwoławczy lub S d Najwy szy,
- f) skargi na orzeczenie referendarza s dowego, je eli została uwzgl dniona w sprawie, w której post powanie wszcz to z urz du, a w pozostałych sprawach tylko w razie uwzgl dnienia skargi z powodu oczywistego naruszenia prawa i stwierdzenia tego naruszenia przez s d,
- g) skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia w razie jej uwzgl dnienia;

2) trzy czwarte uiszczonej opłaty od:

- a) pisma wszczynaj cego post powanie w pierwszej instancji, je eli w toku post powania s dowego zawarto ugod przed mediatorem,
- b) skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodno ci z prawem prawomocnego orzeczenia nieprzyj tej do rozpoznania przez S d Najwy szy,
- c) pozwu w post powaniu upominawczym, je eli uprawomocnił si nakaz zapłaty,
- d) pozwu w europejskim post powaniu nakazowym, je eli uprawomocnił si europejski nakaz zapłaty;

3) połow uiszczonej opłaty od:

- a) pisma cofni tego przed rozpocz ciem posiedzenia, na które sprawa została skierowana,
- b) pozwu o rozwód lub separacj w razie orzeczenia rozvodu lub separacji na zgodny wniosek stron bez orzekania o winie - po uprawomocnieniu si wyroku, z zastrze eniem art. 26 ust. 2,
- c) pisma wszczynaj cego post powanie w instancji, w której sprawa zako czyła si zawarciem ugody s dowej.

2. Poza wypadkami przewidzianymi w ust. 1 s d z urz du zwraca stronie cał uiszczon opłat od pozwu o rozwód lub separacj albo wniosku o separacj w razie cofni cia pozwu lub wniosku na skutek pojednania si

stron w pierwszej instancji. W razie pojednania się stron przed zakończeniem postępowania apelacyjnego, zwraca się połowę uiszczonych opłat od apelacji.

Art. 80 [Zwrot różnic]

1. Sąd z urzędu zwraca stronie różnic między opłatami pobranymi od strony a opłatami należnymi.
2. Opłaty zwraca sąd, który je pobrał, a w przypadku gdy opłaty pobierał notariusz - sąd, który rozpoznawał wnioski.

Art. 81 [Przedawnienie roszczenia] Roszczenie strony o zwrot opłaty sądowej przedawnia się z upływem trzech lat, licząc od dnia powstania tego roszczenia.

Art. 82 [Zarządzenie o zwrocie] Zwrot opłat, o którym mowa w niniejszym rozdziale, może również zarządzić przewodniczący lub referendarz sądowy.

Tytuł III. Wydatki.

Dział 1. Przepisy ogólne.

Art. 83 [Wydatki z urzędu]

1. Jeżeli przepisy ustawy przewidują obowiązek działania i dokonywania czynności publicznych z wydatkami z urzędu, sąd zarządzi wykonanie tej czynności, a kwotę potrzebną na ich pokrycie wykląda tymczasowo Skarb Państwa. Dotyczy to także dopuszczenia i przeprowadzenia przez sąd z urzędu dowodu niewskazanego przez stronę.

2. W orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113.

Art. 84 [Zwrot wydatków]

1. Sąd z urzędu zwraca stronie wszelkie należności z tytułu wydatków, stanowiące różnicę między kosztami pobranymi od strony a kosztami należnymi.
2. Przepisy art. 80-82 stosuje się odpowiednio do zwrotu zaliczki.
3. Przepis art. 5 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Dział 2. Należności świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym.

Art. 85 [Świadek, zwrot kosztów podróży]¹⁴⁾

1. Świadkowi przysługuje zwrot kosztów podróży z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności sądowej na wezwanie sądu - w wysokości rzeczywiście poniesionych, racjonalnych i celowych kosztów przejazdu własnym samochodem lub innym odpowiednim rodzajem transportu.

2. Górny granicę należności, o których mowa w ust. 1, stanowi wysokość kosztów przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

3. Według tych samych zasad świadkowi przysługuje zwrot kosztów noclegu oraz utrzymania w miejscu wykonywania czynności sądowej.

4. Wysokość kosztów, o których mowa w ust. 1 i 3, świadek powinien należycie wykazać.

Art. 86 [Świadek, zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawienia na wezwanie sądu]¹⁵⁾

1. Świadkowi przysługuje zwrot zarobku lub dochodu utraconego z powodu stawienia na wezwanie sądu.

2. Wynagrodzenie za utracony zarobek lub dochód za każdy dzień udziału w czynnościach sądowych przysądza się świadkowi w wysokości jego przeciętnego dziennego zarobku lub dochodu. W przypadku świadka pozostającego w stosunku pracy przeciętny dzienny utracony zarobek oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu należnego pracownikowi ekwiwalentu pieniężnego za urlop.

3. Górny granicę należności, o których mowa w ust. 2, stanowi równowartość 4,6% kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość, ustalona według odrębnych zasad, określa ustawa budżetowa. W przypadku gdy ogłoszenie ustawy budżetowej nastąpi po dniu 1 stycznia roku, którego dotyczy ustawa budżetowa, podstawę obliczenia należności za okres od 1 stycznia do dnia ogłoszenia ustawy budżetowej stanowi kwota bazowa w wysokości obowiązującej w grudniu roku poprzedniego.

4. Utratę zarobku lub dochodu, o których mowa w ust. 1, oraz ich wysokość świadek powinien należycie wykazać.

Art. 87 [Prawo do udania zwrotu]

1. Prawo do udania należności przewidzianych w art. 85 i 86 służy osobie wezwanej w charakterze świadka, jeżeli się stawiła, choćby nie została przesłuchana.

2. W wypadku gdy osoba uprawniona do otrzymania należności przewidzianych w art. 85 i 86 zostanie wezwana w charakterze świadka w kilku sprawach na ten sam dzień, przysądza się jej te należności tylko raz.

3. Świadkowi, który zgłosił się bez wezwania sądu, należności przewidziane w art. 85 i 86 mogą być przyznane tylko w wypadku, jeżeli został przesłuchany przez sąd.

Art. 88 [Osoba towarzysząca, zwrot kosztów podróży, utraconego zarobku]¹⁶⁾ Przepisy art. 85-87 stosuje się odpowiednio do osoby towarzyszącej świadkowi, jeżeli świadek nie mógł stawić się na wezwanie sądu bez opieki

tej osoby.

Art. 88a [wiadek zatrudniony w organie władzy publicznej, prawo do zwrotu należności]¹⁷⁾ Przepisów art. 85-87 nie stosuje się do wiadka zatrudnionego w organie władzy publicznej, jeżeli powołany został do zeznawania w związku z tym zatrudnieniem. W tym przypadku wiadkowi służy prawo do należności na zasadach określonych w przepisach regulujących wysokość i warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Art. 89 [Biegły, wynagrodzenie za wykonanie prac, zwrot kosztów]¹⁸⁾

1. Biegłemu powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonanie prac oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych dla wydania opinii.

2. Wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonanie prac ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 - na podstawie złozonego rachunku.

3. Wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstaw obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa.

4. Wynagrodzenie biegłego będącego podatnikiem obowiązanym do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określonego zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.

5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, stawki wynagrodzenia biegłych za wykonanie prac oraz taryfy zryczałtowane, o których mowa w ust. 3, mając na uwadze nakład pracy i kwalifikacje biegłego oraz poziom wynagrodzeń uzyskiwanych przez pracowników wykonujących podobne zawody, stopieź złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunki, w jakich opracowano opinię, a także sposób dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii.

Art. 90 [Biegły, tłumacz, zwrot kosztów podróży]¹⁹⁾ Do biegłego i tłumacza powołanych przez sąd stosuje się odpowiednio art. 85. Dotyczy to również sytuacji, gdy sąd nie skorzystał z usług takiego biegłego lub tłumacza.

Art. 90a [Biegły, tłumacz, zwrot utraconego zarobku lub dochodu]²⁰⁾

1. Biegłemu lub tłumaczowi wezwanemu przez sąd, w razie nieskorzystania z jego usług, przysługuje zwrot utraconego zarobku lub dochodu.

2. Wynagrodzenie za utracony zarobek lub dochód przyznaje się biegłemu lub tłumaczowi, uwzględniając ich kwalifikacje i czas zużyty w związku z wezwaniem. Przepisy art. 86 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 90b [Biegły, tłumacz, zwrot kosztów podróży, noclegu, utrzymania w razie wezwania w kilku sprawach]²¹⁾ W razie wezwania biegłego lub tłumacza do sądu w kilku sprawach na ten sam dzień, zwrot kosztów podróży, noclegu, utrzymania w miejscu wykonywania czynności sądowej, utraconego zarobku lub dochodu z powodu stawiennictwa na wezwanie sądu, przysługuje im tylko raz.

Art. 91 [Należności dla strony] W wypadku gdy obowiązujące przepisy przewidują przyznanie stronie należności w związku z jej udziałem w postępowaniu sądowym, należności te przyznaje się stronie w wysokości przewidzianej dla wiadków.

Art. 92 [Wniosek o zwrot]

1. Zwrot wydatków, utraconego zarobku lub dochodu, wynagrodzenia i kosztów podróży przyznaje się na wniosek wiadka, biegłego lub tłumacza złożony na piśmie lub ustnie do protokołu rozprawy.

2.²²⁾ Wniosek o przyznanie należności, o których mowa w ust. 1, składa się ustnie do protokołu lub na piśmie, w terminie 3 dni od dnia zakończenia czynności z udziałem osoby uprawnionej do tych należności, a w przypadku osoby, o której mowa w art. 88 - z udziałem wiadka, któremu ona towarzyszyła.

3. Roszczenie o zwrot należności, o których mowa w ust. 1, przedawnia się z upływem lat trzech, licząc od dnia powstania tego roszczenia.

4. Wiadek, biegły lub tłumacz powinni być pouczeni o prawie i sposobie zgłoszenia wniosku o zwrot należności oraz o skutkach niezachowania terminu wskazanego w ust. 2.

Art. 93 [Organ przyznający należności]

1. Należności wiadków, biegłych, tłumaczy i stron przyznaje i ustala sąd lub referendarz sądowy.

2. Przyznane należności wypłaca niezwłocznie. W wypadku niemożności niezwłocznej wypłaty należności przekazuje się przekazem pocztowym lub przelewem bankowym bez obciążenia wiadka, biegłego lub tłumacza opłat pocztowych lub kosztami przelewu.

Tytuł IV. Zwolnienie od kosztów sądowych.

Art. 94 [Skarb Państwa] Skarb Państwa nie ma obowiązku uiszczania opłat.

Art. 95 [Zwolnienia przedmiotowe od opłat]

1. Nie pobiera się opłat od wniosku:

1) o udzielenie zabezpieczenia, zgłoszonego w piśmie rozpoczynającym postępowanie;

2)²³⁾ o przyjęcie o wiadczenia o uznaniu dziecka, o nadanie dziecku nazwiska, o przysposobienie dziecka, o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką oraz o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka;

3) o przesłuchanie wiadka testamentu ustnego, o otwarciu i ogłoszeniu testamentu oraz o zwolnieniu z obowiązku wykonywcy testamentu;

4) b d tego podstaw wszcz cia przez s d post powania z urz du, a tak e od pism składowanych s dowi opieku czemu w wykonaniu obowi zku wynikaj tego z ustawy albo nało onego przez ten s d;

5) o odtworzenie zaginionych lub zniszczonych akt;

6) o wpis w ksi dze wieczystej prawa własno ci uzyskanego na podstawie przekształcenia, o którym mowa w art. 1 ust. 1a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa u ytkowania wieczystego w prawo własno ci nieruchomości (Dz.U. Nr 175, poz. 1459, z 2007 r. Nr 191, poz. 1371, z 2009 r. Nr 206, poz. 1590 oraz z 2010 r. Nr 21, poz. 109);

7) o wpis do Krajowego Rejestru S dowego organizacji społecznych oraz ko ciołów i zwi zków wyznaniowych ubiegaj cych si o status organizacji po ytku publicznego.

1a. Nie pobiera si opłat od pozwu o odszkodowanie, o którym mowa w art. 6 ustawy z dnia 22 listopada 2002 r. o wyrównywaniu strat maj tkowych wynikaj cych z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolno ci i praw człowieka i obywatela (Dz.U. Nr 233, poz. 1955).

2. Nie pobiera si opłat od:

1) za alenia na postanowienie s du, którego przedmiotem jest odmowa zwolnienia od kosztów s dowych lub cofni cie takiego zwolnienia oraz odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie;

2) za alenia na postanowienie s du dotycz ce wysoko ci opłaty albo wysoko ci wydatków;

3) skargi na orzeczenie referendarza s dowego w przedmiocie zwolnienia od kosztów s dowych;

4) skargi na orzeczenie referendarza s dowego w przedmiocie odmowy ustanowienia adwokata lub radcy prawnego.

3. Nie pobiera si opłat od wniosku, za alenia i apelacji nieletniego w post powaniu w sprawach nieletnich.

4. Nie pobiera si opłat od skargi na orzeczenie referendarza s dowego i za alenia w elektronicznym post powaniu upominawczym.

Art. 96 [Zwolnienia podmiotowe od kosztów]

1. Nie maj obowi zku uiszczenia kosztów s dowych:

1) strona dochodz ca ustalenia ojcostwa lub macierzy stwa oraz roszcze z tym zwi zanych;

2) strona dochodz ca roszcze alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obni enie alimentów;

3) strona wnosz ca o uznanie postanowie umownych za niedozwolone;

4) pracownik wnosz cy powództwo lub strona wnosz ca odwołanie do s du pracy i ubezpiecze społecznych, z zastrze eniem art. 35 i 36;

5) kurator wyznaczony przez s d orzekaj cy lub s d opieku czy dla danej sprawy;

6) ²⁴⁾ prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka i Rzecznik Praw Pacjenta;

7) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów w sprawach dotycz cych praktyk ograniczaj cych konkurencj oraz praktyk naruszaj cych zbiorowe interesy konsumentów;

8) inspektor pracy oraz zwi zki zawodowe w sprawach z zakresu prawa pracy;

9) strona w sprawach zwi zanych z ochron zdrowia psychicznego;

9a) osoba ubezwłasnowolniona w sprawach o uchylene lub zmian ubezwłasnowolnienia;

10) strona, która została zwolniona od kosztów s dowych przez s d - w zakresie przyznanego jej zwolnienia;

11) powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów w sprawach dotycz cych ochrony indywidualnych interesów konsumenta;

12) ²⁵⁾ strona dochodz ca naprawienia szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego, o których mowa w dziale VIII ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 163, poz. 981).

2. Za kuratora wydatki ponosi tymczasowo strona, dla której kurator został ustanowiony, a gdyby to nie było mo liwe - strona, która swym wnioskiem lub sw czynno ci spowodowała ustanowienie kuratora, chyba e przepis szczególny stanowi inaczej.

3. W pozostałych wypadkach, o których mowa w ust. 1, za stron zwolnion od kosztów s dowych wydatki ponosi tymczasowo Skarb Pa stwa.

4. W wypadku gdy powództwo o ustalenie ojcostwa oka e si oczywi cie bezzasadne, s d w orzeczeniu ko cz cym post powanie w sprawie mo e obci y powoda nieuiszczonymi kosztami s dowymi, bior c pod uwag wszystkie okoliczno ci sprawy.

Art. 97 [Roszczenia pracownicze] W toku post powania w sprawach z zakresu prawa pracy o roszczenia pracownika wydatki obci aj ce pracownika ponosi tymczasowo Skarb Pa stwa. S d pracy w orzeczeniu ko cz cym post powanie w instancji rozstrzyga o tych wydatkach, stosuj c odpowiednio przepisy art. 113, z tym e obci enie pracownika tymi wydatkami mo e nast pi w wypadkach szczególnie uzasadnionych.

Art. 98 [Sprawy z zakresu ubezpiecze społecznych] W toku post powania w sprawach z zakresu ubezpiecze społecznych wydatki ponosi Skarb Pa stwa.

Art. 98a [Opłaty] ²⁶⁾ W post powaniu prowadzonym na podstawie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o post powaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzaj cych zagro enie ycia, zdrowia lub wolno ci seksualnej innych osób (Dz.U. z 2014 r. poz. 24) nie pobiera si opłat, a wydatki ponosi Skarb Pa stwa.

Art. 99 [Za alenie na zarz dzenie] Nie pobiera si opłaty s dowej, a uiszczon opłat zwraca si , je eli za alenie, wniesione na zarz dzenie przewodnicz tego o zwrocie pisma albo na postanowienie s du o odrzuceniu rodka zaskar enia, s d uzna za oczywi cie uzasadnione.

Art. 100 [Strona w cało ci zwolniona od kosztów]

1. Strona w cało ci zwolniona od kosztów s dowych z mocy ustawy nie uiszcza opłat s dowych i nie ponosi wydatków, które obci aj tymczasowo Skarb Pa stwa.

2. S d mo e zwolni stron od kosztów s dowych w cało ci. Przepis ust. 1 stosuje si odpowiednio.

Art. 101 [Zwolnienie cz ciowe]

1. S d mo e zwolni stron od kosztów s dowych w cz ci, je eli strona jest w stanie ponie tylko cz tych kosztów.

2. Cz ciowe zwolnienie od tych kosztów mo e polega na zwolnieniu od poniesienia albo ułamekowej lub procentowej ich cz ci, albo okre lonej ich kwoty, albo niektórych opłat lub wydatków. Mo e te polega na przyznaniu zwolnienia co do pewnej cz ci roszczenia lub co do niektórych roszcze dochodzonych ł cznie; roszczenia te lub ich cz ci s d oznacza w postanowieniu o przyznaniu cz ciowego zwolnienia od kosztów s dowych.

3. Strona czciowo zwolniona od kosztów sądowych obowiązująca jest u niej opłaty oraz ponie wydatki w takiej wysokości, jaka jest objęta zwolnieniem przyznanym przez sąd. Przepis art. 100 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 102 [Wniosek o zwolnienie]

1. Zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

2. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powinno być dołączone oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów. Oświadczenie sporządza się według ustalonego wzoru. Jeżeli oświadczenie nie zostało złożone albo nie zawiera wszystkich wymaganych danych, stosuje się art. 130 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.²⁷⁾).

3. Sąd może odebrać od osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych przyrzeczenie o treści: "wiadomy znaczenia moich słów i odpowiedzialności przed prawem zapewniam, że złożone przeze mnie oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania jest prawdziwe i rzetelne". Przed odebraniem przyrzeczenia należy pouczyć osobę ubiegającą się o zwolnienie od kosztów sądowych o treści art. 111.

4. Wniosek o zwolnienie od kosztów strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego złożony bez dołączenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 2, przewodniczący zwraca bez wzywania o uzupełnienie braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Art. 103 [Zwolnienie osoby prawnej] Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Art. 104 [Zwolnienie organizacji społecznych]

1.²⁸⁾ Nie mają obowiązku uiszczania opłat organizacje pożytku publicznego działające na podstawie przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem spraw dotyczących prowadzonej przez te organizacje działalności gospodarczej, stowarzyszenia ogrodowe w rozumieniu ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 40), a także organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.²⁹⁾) w sprawach dotyczących realizacji zleconego zadania publicznego na podstawie przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. Innym organizacjom społecznym, których zadaniem nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych w ich własnych sprawach prowadzonych w związku z działalnością społeczną, naukową, oświatową, kulturalną, sportową, dobroczynną, samopomocową, w zakresie ochrony konsumenta, ochrony środowiska i opieki społecznej. Przyznając zwolnienie od kosztów sądowych, sąd uwzględni przede wszystkim statutowe cele działalności danej organizacji i możliwości oraz potrzeby realizacji tych celów na drodze postępowania cywilnego.

Art. 104a [Wyłączenie stosowania]³⁰⁾ W elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz do złożenia wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnianego w systemie teleinformatycznym przepisów art. 96 ust. 1 pkt 10, art. 100-103, art. 104 ust. 2 i art. 105 nie stosuje się.

Art. 105 [Forma wniosku]

1. Wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy. W razie złożenia wniosku ustnie do protokołu, oświadczenie, o którym mowa w art. 102 ust. 2, może być złożone także do protokołu.

2. Osoba fizyczna, która nie ma miejsca zamieszkania w siedzibie tego sądu, może złożyć wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych w sądzie rejonowym właściwym ze względu na miejsce swego zamieszkania. Sąd przesyła niezwłocznie ten wniosek właściwemu sądowi.

Art. 106 [Zwolnienie w postępowaniu wieczystoksięgowym]

1. Zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu wieczystoksięgowym może nastąpić wyłącznie przed złożeniem wniosku o wpis do księgi wieczystej.

2. Jeżeli wniosek o dokonanie wpisu do księgi wieczystej ma być zamieszczony w akcie notarialnym, zwolnienie od kosztów sądowych może nastąpić wyłącznie przed zawarciem tego aktu notarialnego.

3. Wniosek o dokonanie wpisu do księgi wieczystej powinien być złożony w terminie 3 miesięcy od doręczenia postanowienia o zwolnieniu od kosztów sądowych, pod rygorem upadku zwolnienia.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli obowiązkiem poniesienia kosztów sądowych powstał po wydaniu orzeczenia, w postępowaniu wieczystoksięgowym.

Art. 107 [Oddalenie wniosku]

1. W razie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych strona nie może ponownie domagać się zwolnienia powołując się na te same okoliczności, które stanowiły uzasadnienie oddalonego wniosku.

2. Ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu. Na odrzuceniu wniosku nie przysługuje zażalenie.

Art. 108 [Obowiązek zwrotu kosztów procesu] Zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Art. 109 [Wzajemność w sprawie o stan majątkowy]

1. Sąd może zarządzić stosowne dochodzenie, jeżeli na podstawie okoliczności sprawy lub oświadczenia strony przeciwnej powziętą wątpliwość co do rzeczywistego stanu majątkowego strony domagającej się zwolnienia od kosztów sądowych lub z niego korzystającej.

2. Sąd odmawia zwolnienia od kosztów sądowych stronie w razie oczywistej bezzasadności dochodzonego roszczenia lub obrony praw.

Art. 110 [Cofnięcie zwolnienia przez sąd] Sąd cofa zwolnienie od kosztów sądowych, jeżeli okazało się, że okoliczności, na podstawie których je przyznano, nie istniały lub przestały istnieć. W obu wypadkach strona

obowi zana jest ui ci wszystkie przepisane opłaty oraz zwróci wydatki, jednak e w drugim wypadku s d mo e obci y stron tym obowi zkiem tak e cz ciowo, stosownie do zmiany, jaka nast piła w jej stosunkach. W takim wypadku stosuje si przepis art. 111.

Art. 111 [Grzywna]

1. Stron , która uzyskała zwolnienie od kosztów s dowych na podstawie wiadomego podania nieprawdziwych okoliczno ci, s d, cofaj c zwolnienie, skazuje na grzywn w wysoko ci do 1 000 złotych. Niezale nie od obowi zku uiszczenia grzywny strona powinna ui ci wszystkie przepisane opłaty i pokry obci aj ce j wydatki.

2. Osob , która ponownie zgłosiła wniosek o zwolnienie od kosztów s dowych, wiadomie podaj c nieprawdziwe okoliczno ci o stanie rodzinnym, majtku, dochodach i ródlach utrzymania, s d, odrzucaj c wniosek, skazuje na grzywn w wysoko ci do 2 000 złotych.

Art. 111a [Dor czenie postanowienia] Postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów s dowych lub o cofni ciu takiego zwolnienia dor cza si tylko stronie, która zło yła wniosek o zwolnienie od kosztów.

Art. 112 [Wniosek o zwolnienie od kosztów s dowych]

1. Zgłoszenie wniosku o zwolnienie od kosztów s dowych oraz wniesienie rodku odwoławczego od postanowienia o odmowie zwolnienia od kosztów s dowych nie wstrzymuje biegu tocz ce go si post powania, chyba e chodzi o zwolnienie powoda od kosztów s dowych na skutek wniosku zgłoszonego w pozwie lub przed wytoczeniem powództwa.

2. Je eli wniosek o zwolnienie od kosztów s dowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodnicz cy wzywa stron do opłacenia zło onego pisma, na podstawie art. 130 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks post powania cywilnego.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje si , je eli pismo podlegaj ce opłacie w wysoko ci stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stron warto ci przedmiotu sporu lub warto ci przedmiotu zaskar enia, zostało wniesione przez adwokata, radc prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, je eli wniosek o zwolnienie od kosztów s dowych zło ony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia dor czenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Je eli jednak o zwolnieniu od kosztów s dowych orzekał s d pierwszej instancji, a strona wniosła za alenie w przepisany terminie, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia dor czenia stronie postanowienia oddalaj ce go za alenie, a je eli postanowienie s du drugiej instancji zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

4. Ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów s dowych, oparty na tych samych okoliczno ciach, nie ma wpływu na bieg terminu do opłacenia pisma.

Art. 113 [Obci enie przeciwnika kosztami]

1. Kosztami s dowymi, których strona nie miała obowi zku ui ci lub których nie miał obowi zku ui ci kurator albo prokurator, s d w orzeczeniu ko cz cym spraw w instancji obci y przeciwnika, je eli istniej do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obwi zuj cych przy zwrocie kosztów procesu.

2. Koszty nieobci aj ce przeciwnika s d w orzeczeniu ko cz cym spraw w instancji nakazuje ci gn z roszczenia zas dzonego na rzecz:

1) strony, której czynno spowodowała ich powstanie;

2) strony zast pionej przez kuratora lub

3) osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszcz cie post powania.

3. Koszty s dowe, których nie miał obowi zku ui ci kurator, s d mo e nakaza ci gn z innego majtku strony zast pionej przez kuratora.

4. W wypadkach szczególnie uzasadnionych s d mo e odst pi od przewidzianego w ust. 2 i 3 obci enia kosztami.

5. Przepisu ust. 2 nie stosuje si do opłat, których nie miał obowi zku ui ci Skarb Pa stwa.

Art. 114 [Ustawowe prawo zastawu] W wypadkach uregulowanych w art. 113 ust. 2 i 3 Skarbowi Pa stwa przysługuje na zas dzonym roszczeniu ustawowe prawo zastawu.

Art. 115 [Post powanie egzekucyjne] Nale no Skarbu Pa stwa z tytułu kosztów s dowych obci aj cych przeciwnika strony podlega zaspokojeniu w post powaniu egzekucyjnym lub upadło ciowym w tej samej kolejno ci i w tych samych granicach, co nale no tej strony z tytułu zas dzonego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Art. 116 [Przedawnienie roszcze Skarbu Pa stwa] Roszczenie Skarbu Pa stwa o uiszczenie kosztów s dowych przedawnia si z upływem trzech lat, licz c od dnia, w którym nast piło prawomocne zako czenie sprawy.

Art. 117 [Uгода mi dzy stronami] Strony mog w ugodzie s dowej ustali , któr z nich i w jakiej cz ci maj obci a nieuiszczone koszty s dowe. Je eli ugoda nie stanowi inaczej, w sprawie zako czonej ugod koszty, o których mowa w art. 113 ust. 1, ponosz obie strony w równych cz ciach. Przepisy art. 113 ust. 2-5 stosuje si odpowiednio.

Art. 118 [Uprawnienie referendarza s dowego] Czynno ci w zakresie zwalniania od kosztów s dowych, przewidziane w ustawie, mo e wykonywa referendarz s dowy.

Tytuł V. Wykonanie orzecz w zakresie nale no ci s dowych.

31)

Art. 119 [Przyczyny umorzenia; odroczenie nale no ci]³²⁾Zapłata nale no ci Skarbu Pa stwa z tytułu nieuiszczonych kosztów s dowych oraz grzywien orzeczonych w post powaniu cywilnym, zwanych dalej "nale no ciami s dowymi", mo e by rozło ona na raty albo umorzona, je eli natychmiastowe ich ci gni cie byłoby poł czone z niewspółmiernymi trudno ciami lub groziłoby dłu nikowi zbyci ciimi skutkami.

Art. 120 [Rozłożenie na raty]

1. Zapłata należności z tytułu zobowiązań może być na wniosek dłużnika rozłożona na raty lub odroczone na okres do dwóch lat, a w wyjątkowych wypadkach na okres do trzech lat. Niezapłacenie którejkolwiek raty w terminie powoduje natychmiastowo wymagalność pozostałej części należności.

2. Rozłożenie na raty lub odroczenie terminu zapłaty może być cofnięte w razie stwierdzenia, że nie istnieją już okoliczności, które je uzasadniały.

3. Zapłata sumy niższej niż trzykrotna wysokość opłaty podstawowej nie może być rozłożona na raty.

Art. 121 [Umorzenie na wniosek]³³⁾Należności z tytułu zobowiązań mogą być umorzone na wniosek dłużnika w całości albo w części, jeżeli wykazał on, że ze względu na swoją sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów nie jest w stanie ich uiścić, a ciągłości należności pociągnęłoby wyjątkowo ciążące skutki dla niego lub jego rodziny. Do wniosku dłużnik powinien dołączyć oświadczenie, o którym mowa w art. 102 ust. 2.

Art. 122 [Umorzenie z urzędu]³⁴⁾Należności z tytułu zobowiązań mogą być umorzone w całości albo w części z urzędu, jeżeli ich egzekucja okazała się bezskuteczna, a ponowne jej wszczęcie w późniejszym czasie byłoby bezcelowe.

Art. 123 [Uprawnienia prezesa sądu]³⁵⁾O rozłożeniu na raty lub umorzeniu należności z tytułu zobowiązań orzeczonych w postępowaniu przed sądami powszechnymi oraz przed Sądem Najwyższym rozstrzyga ostatecznie prezes sądu właściwego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Uprawnienia te przysługują również kierownikowi ośrodka zamiejscowego sądu lub przewodniczącemu wydziału zamiejscowego sądu.

Art. 124 [Rozpoznanie wniosku]³⁶⁾

1. Wnioski o rozłożenie na raty lub umorzenie należności z tytułu zobowiązań wnoszą się do prezesa sądu właściwego do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji.

2. Po rozpoznaniu wniosku o rozłożenie na raty lub umorzenie należności z tytułu zobowiązań, albo w razie wystąpienia okoliczności dających podstawę do wszczęcia postępowania o umorzenie należności z tytułu zobowiązań z urzędu, prezes sądu wydaje stosowne zarządzenie.

Art. 125 [Zastępstwo] Czynności w sprawach odroczenia lub rozłożenia na raty należności z tytułu zobowiązań może - na zarządzenie prezesa sądu rejonowego lub okręgowego - wykonywać referendarz sądowy. Na zarządzenie referendarza przysługuje skarga do sądu.

Tytuł VI. Zmiany w przepisach obowiązujących.

Art. 126 (pominięty)³⁷⁾

Art. 127 (pominięty)³⁷⁾

Art. 128 (pominięty)³⁷⁾

Art. 129 (pominięty)³⁷⁾

Art. 130 (pominięty)³⁷⁾

Art. 131 (pominięty)³⁷⁾

Art. 132 (pominięty)³⁷⁾

Art. 133 (pominięty)³⁷⁾

Art. 134 (pominięty)³⁷⁾

Art. 135 (pominięty)³⁷⁾

Art. 136 (pominięty)³⁷⁾

Art. 137 (pominięty)³⁷⁾

Art. 138 (pominięty)³⁷⁾

Art. 139 (pominięty)³⁷⁾

Art. 140 (pominięty)³⁷⁾

Art. 141 (pominięty)³⁷⁾

Art. 142 (pominięty)³⁷⁾

Art. 143 (pominięty)³⁷⁾

Art. 144 (pominięty)³⁷⁾

Art. 145 (pominięty)³⁷⁾

Art. 146 (pominięty)³⁷⁾

Art. 147 (pominięty)³⁷⁾

Tytuł VII. Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 148 [Obowiązywanie przepisów wykonawczych]

1. Jeżeli obowiązujące przepisy powołują się na przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych albo odsyłają ogólnie do tych przepisów, stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy.

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie ustawy zachowują moc przepisy wydane przed wejściem w życie ustawy.

Art. 149 [Sprawy w toku]

1. W sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych.

2. W sprawach egzekucyjnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych stosuje się a do zakończenia postępowania.

Art. 150 [Derogacja] Traci moc ustawa z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 i Nr 233, poz. 1955, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 96, poz. 874 i Nr 139, poz. 1323, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 oraz z 2005 r. Nr 68, poz. 609).

Art. 151 [Wejście w życie] Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia³⁸⁾.

1) Obecnie: Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stosownie do art. 2-4 ustawy z dnia 29.12.2005 r. o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U. Nr 267, poz. 2258), która weszła w życie z dniem 14.01.2006 r.

2) Art. 9 pkt 3 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

3) Art. 13 oznaczenie ust. 1 i ust. 2 dodane ustawą z dnia 17.12.2009 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44), która wchodzi w życie 19.07.2010 r.

4) Art. 15 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 17.12.2009 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44), która wchodzi w życie 19.07.2010 r.

5) Utracił moc z dniem 24.12.2008 r. w zakresie, w jakim stanowi, że w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłat stałą, liczoną jak od pozwu od wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu umowy, niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji, zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 16.12.2008 r. sygn. akt P 17/07 (Dz.U. Nr 228, poz. 1524).

6) Art. 26 ust. 1 pkt 7 dodany ustawą z dnia 17.12.2009 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44), która wchodzi w życie 19.07.2010 r.

1) Obecnie: Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stosownie do art. 2-4 ustawy z dnia 29.12.2005 r. o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U. Nr 267, poz. 2258), która weszła w życie z dniem 14.01.2006 r.

1) Obecnie: Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, stosownie do art. 2-4 ustawy z dnia 29.12.2005 r. o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U. Nr 267, poz. 2258), która weszła w życie z dniem 14.01.2006 r.

7) Zgodnie z wyrokiem Tryb. Konst. z dnia 15.04.2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 545) art. 34 ust. 2 został uznany za niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji RP. Utrata mocy nastąpiła 28.04.2014 r.

8) Art. 52 w brzmieniu ustawy z dnia 25.03.2011 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 622), która wchodzi w życie 1.07.2011 r.

9) Art. 53 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 25.03.2011 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 622), która wchodzi w życie 1.07.2011 r.

10) Art. 55 w brzmieniu ustawy z dnia 25.03.2011 r. (Dz.U. Nr 106, poz. 622), która wchodzi w życie 1.07.2011 r.

11) Art. 67a dodany ustawą z dnia 8.07.2010 r. (Dz.U. Nr 152, poz. 1016), która wchodzi w życie 21.10.2010 r.

12) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 152, poz. 1016

13) Art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. f w brzmieniu ustawy z dnia 21.02.2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 528), która wchodzi w życie 10.05.2014 r.

14) Art. 85 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

15) Art. 86 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

16) Art. 88 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

17) Art. 88a dodany ustawą z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

18) Art. 89 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

19) Art. 90 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

20) Art. 90a dodany ustawą z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

21) Art. 90b dodany ustawą z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

22) Art. 92 ust. 2 w brzmieniu ustawy z dnia 31.08.2012 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1101), która wchodzi w życie 5.11.2012 r.

23) Art. 95 ust. 1 pkt 2 w brzmieniu ustawy z dnia 9.06.2011 r. (Dz.U. Nr 149, poz. 887), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

24) Art. 96 ust. 1 pkt 6 w brzmieniu ustawy z dnia 24.09.2010 r. (Dz.U. Nr 197, poz. 1307), która wchodzi w życie 9.11.2010 r.

25) Art. 96 ust. 1 pkt 12 w brzmieniu ustawy z dnia 9.06.2011 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 981), która wchodzi w życie 1.01.2012 r.

26) Art. 98a dodany ustawą z dnia 22.11.2013 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 24), która wchodzi w życie 22.01.2014 r.

27) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz.

231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242,

z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r.

Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr

